

УДК 343.21

Шевчук О. О., доцент кафедри економічної безпеки
ННІПФПСКМ НАВС, к.ю.н., доцент;
Томма Р. П., доцент кафедри економічної безпеки
ННІПФПСКМ НАВС, к.ю.н., доцент

Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України

У статті досліджено проблеми та перспективи розвитку банківської системи України. Також розроблені грунтовні висновки та пропозиції, щодо проблем та перспектив розвитку банківської системи України.

Ключові слова: банки, фінансова система, банківська система, фінансова криза.

В статье исследованы проблемы и перспективы развития банковской системы Украины. Также разработаны обстоятельные выводы и предложения, относительно проблем и перспектив развития банковской системы Украины.

Ключевые слова: банки, финансовая система, банковская система, финансовый кризис.

This article explores the problems and prospects of the banking system of Ukraine. Also prepare a detailed conclusions and suggestions on problems and prospects of the banking system of Ukraine.

Keywords: banks, financial system, the banking system, the financial crisis.

Актуальність теми. Банківська система - це складові фінансової системи держави, що являє собою сукупність різних за організаційно-правовою формою та спеціалізацією національних банківських установ, що існують в межах єдиної фінансової системи та єдиного грошово-кредитного механізму в певний проміжок часу.

Необхідною умовою стабільного, збалансованого розвитку економіки України та її інтеграції у світове господарство є потужна банківська система. Перш за все, це зумовлено тим, що за умов слабкого розвитку фондового ринку та небанківських фінансових установ банківська система України є найбільшим офіційним фінансовим посередником, що задоволяє потреби реального сектору економіки та населення країни у фінансових ресурсах [3, с.13].

Виклад основного матеріалу. У ситуації стагнації світової економіки українська економіка не може процвітати. Структура вітчизняної економіки та міжнародна торгівля є чинниками, що визначають довгостроковий тренд знецінення національної валюти.

Зважаючи на те, що банківська система фактично є гарантам фінансової безпеки держави, а її залежність від кон'юнктури на світових ринках робить її вразливішою до глобальних фінансових криз, все більш нагально постають завдання забезпечення її стійкості та конкурентоспроможності.

Варто докладно зупинитися на деяких чітких сценаріях макроекономічних змін, які аналітики вважають найбільш реалістичними у наступні кілька років, а саме:

- U-подібна динаміка;
- W-подібна динаміка;
- Стагнація економіки з наступним відновленням, вірогідність 70%;
- Друга хвиля кризи з наступним відновленням, вірогідність 30%;
- Стагнація в ЄС без загострення кризи;
- Криза в ЄС з банкрутством деяких країн;

- Повільне зростання реального ВВП в Україні з прискореним зростанням у 2014-2016 роках;
- Падіння реального ВВП в Україні у 2012-2013 роках з прискореним зростанням у 2014-2016 роках;
- Позитивний платіжний баланс;
- Негативний платіжний баланс;
- Помірне знецінення гривні;
- Різке знецінення гривні;
- Зменшення загальної суми кредитів та ін. [1, с.1].

Основна тенденція розвитку банківського сектора – відсутність довгострокових і дешевих гривневих ресурсів. Основні постачальники довгострокових фінансових ресурсів – це недержавні пенсійні фонди та компанії із страхування життя.

Навіть якщо уряд запустить пенсійну реформу, банківська система отримає довгострокові гривневі ресурси не раніше, ніж через п'ять років. Тому у середньостроковій перспективі вітчизняних фінансових ресурсів не буде вистачати і вони будуть дорогими. Основним джерелом фінансування будуть депозити.

Висока вартість фінансування, висока інфляція, значні банківські ризики – кредитний, курсовий, ризик ліквідності – обмежать потенціал для зменшення ставок кредитів. Отже, за умови відносно несприятливого економічного зростання, кредитування у середньостроковій перспективі буде пригніченим.

До основних зовнішніх проблем, які спричиняють найбільший вплив на розвиток банківської системи, можна віднести:

- повільні темпи ринкових перетворень вітчизняної економіки;
- наявність макроекономічних диспропорцій, особливо значного дефіциту державного бюджету;
- нестійкий і недостатньо прозорий фінансовий стан значної кількості підприємств;
- недостатній розвиток фондового ринку, ринку нерухомості, а також відсутність ринку землі;
- низький рівень довіри з боку населення до окремих банків, недостатній рівень захисту прав кредиторів і вкладників та інші [2, с.18].

До проблем, притаманних самій банківській системі, можна віднести: недостатній рівень капіталізації та концентрації банківського капіталу, низький рівень корпоративного управління в банках, недостатній рівень управління банківськими ризиками, вузький спектр банківських послуг і продуктів, недостатній рівень прозорості діяльності та комунікацій з інвесторами і населенням тощо [5, с.7].

Чітке визначення проблем функціонування банківської системи України на сучасному етапі дає можливість окреслити основні напрями їх подолання та розвитку банківського сектору в середньостроковій перспективі.

До таких напрямів, на наш погляд, слід віднести:

1) подальше підвищення рівня капіталізації банків і забезпечення їх надійними джерелами ресурсів, збалансованими за обсягами, ціною і термінами, з метою постійної підтримки достатнього рівня ліквідності та стабільного функціонування. Це може бути досягнуто шляхом: залучення до банків додаткового акціонерного капіталу; розроблення банками планів підвищення рівня капіталізації з урахуванням зростання обсягів активних операцій; консолідації банків; поліпшення якості капіталу та забезпечення достатнього рівня покриття капіталом ризиків, що приймаються банками;

стимулювання капіталізації прибутку банків та інше;

2) розширення спектра, підвищення якості та конкурентоспроможності банківських послуг. Для досягнення цього доцільним є реалізація таких заходів: оптимізація структури банківської системи на основі поєднання діяльності великих банків із розгалуженою мережею філій, регіональних, кооперативних і спеціалізованих банків, що дозволить наблизити повноцінні банківські офіси до клієнтів і споживачів банківських послуг; підвищення рівня надійності банківських автоматизованих систем, їх резервування (дублювання), а також розроблення ефективних планів відновлення безперебійного функціонування зазначених систем у разі негативної дії на них зовнішніх факторів; створення умов для розширення спектра електронних банківських технологій і електронних послуг та інше;

3) забезпечення діяльності вітчизняних банків відповідно до міжнародних стандартів корпоративного управління. Для цього потрібно забезпечити: удосконалення нормативного забезпечення організації корпоративного управління в банках і запровадження Національним банком України системи оцінки якості корпоративного управління; підвищення рівня відповідальності керівників і власників банку за безпечність його роботи та стабільність функціонування; підвищення якості та ефективності систем внутрішнього контролю в банках, внутрішнього і зовнішнього аудиту, у тому числі за рахунок забезпечення належної реалізації Міжнародних стандартів аудиту та об'єктивної сертифікації зовнішніх аудиторів та інші;

4) розвиток систем ризик-менеджменту та вдосконалення управління ризиками, що потребує: забезпечення постійного моніторингу та оцінки ризиків з метою ефективного функціонування систем ризик-менеджменту, запобігання прийняттю неконтрольованих і нерегламентованих рішень, пов'язаних із банківськими ризиками; удосконалення методики формування банками резервів на покриття ризиків під активні операції та інше;

5) підвищення рівня забезпечення захисту прав кредиторів і вкладників банків.

Висновок. Для подолання проблем в банківській системі країни необхідно: удосконалення порядку розкриття у звітності банків інформації про їхніх власників і найбільших акціонерів, визначення критеріїв оцінки ділової репутації засновників, учасників і керівників банків; забезпечення реалізації публічного доступу до Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб – підприємців з метою надання кредиторам можливості отримувати необхідну інформацію стосовно державної реєстрації юридичної особи, її керівників і власників; удосконалення механізмів злиття та приєднання банків, ліквідації банків, у яких відклікано банківську ліцензію, і створення інституту корпоративних ліквідаторів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про банки і банківську діяльність : закон України в редакції від 02.08.2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
2. Аналітична записка [Електронний ресурс] // Щодо інтеграції банківської системи України до банківської системи Європейського Союзу. – 2012. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/777/>
3. Кравченко І., Багратян Г., Мазіна Є. Банківська система та проблеми стратегічного розвитку // Вісник Національного банку України. – 2012 – № 1. – с. 7.
4. Колобов Ю.В. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України // Вісник Університету банківської справи Національного банку України – 2011 – № 3. – с. 165.

5. Кравченко І. Банківська система та проблеми стратегічного розвитку / І. Кравченко, Г. Багратян, Є. Мазіна // Вісник Національного банку України. - 2012. - №1. - С. 7-10.
6. Масленіков В.В. Зарубіжні банківські системи // Економіка, фінанси , право – 2010 - №10 – С. 15-20.
7. Омельянович М. Ю. Грошово – кредитні відносини у період фінансової кризи // Фінанси України – 2011 - №6 – С. 20-31.
8. Шараєвський Д. В. Ефективність діяльності банківської системи як запорука сталого економічного розвитку / Д. В. Шараєвський // Економіка та держава. - 2011. - №7. - С. 83-85.
9. Статистичні дані – [сайт <http://www.bank.gov.ua>]
10. Кириленко В. Банківська система: суть та перспективи її розвитку в Україні [Електронний ресурс] / В. Кириленко // Журнал Європейської економіки. – Том 9 (№ 3). – Вересень 2010. – С. 352–375. – Режим доступу : http://archive.nbuvgov.ua/portal/soc_gum/jee/ua/2010_3/jee-3-ua/08K_ua.pdf.

УДК 342.9

**Єфіменко Д. К., к.ю.н., заступник прокурора
Миколаївської області, старший радник юстиції**

Сутність та роль адміністративної процедури у забезпеченні координації правоохоронної діяльності

У статті розглянуті наукової погляди на сутність юридичної взагалі та адміністративно-правової процедури зокрема; зроблено висновки про місце адміністративно-правової процедури у забезпеченні координації правоохоронної діяльності.

Ключові слова: правоохоронна функція держави, координація правоохоронної діяльності, процедура, юридична (правова) процедура, адміністративно-правова процедура.

В статье рассмотрены научные взгляды на сущность юридической вообще и административно-правовой процедуры в частности; сделаны выводы о месте административно-правовой процедуры в обеспечении координации правоохранительной деятельности.

Ключевые слова: правоохранительная функция государства, координация правоохранительной деятельности, процедура, юридическая (правовая) процедура, административно-правовая процедура.

The article deals with scientific views on the nature of legal and general administrative and legal procedures in particular; made conclusions about administrative and regulatory procedures to ensure the coordination of law enforcement.

Keywords: law enforcement function of the state, the coordination of law enforcement, procedure, legal (law) procedure, administrative and legal procedures.

Актуальність теми. Правоохоронна діяльність є однією з основних функцій для кожної сучасної демократичної правової держави. Це стосується й України у Конституції якої чітко закріплено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. Сутність правоохоронної полягає у на вирішення основних завдань щодо забезпечення охорони конституційного ладу, прав та свобод громадян, законності та правопорядку, всіх врегульованих правом суспільних відносин, і здійснюється у відповідних формах та особливими методами [2]. Або ж як пише І. В. Кріцак, що правоохоронна функція держави полягає у реалізації